

Shrnutí hlavních poznatků

- Ve Zlínském kraji žilo k 31. 12. 2016 celkem 583 698 obyvatel, z nichž 181 938, tj. 31,2 % bylo ve věku 0 až 29 let. V dlouhodobém vývoji došlo u podílu mladé generace ke snižování, tak jako v celé České republice. Výjimku v kraji tvořila věková skupina 1 až 9 let.
- Nejpočetnější věkovou skupinou u mladých do 29 let ve sledovaném období 2007 až 2016 byla kategorie 25 až 29 let, která stabilně tvořila více než 20 % populace ve věku 0 až 29 let. Nejmenší podíl představovaly děti ve věku 5 až 9 let, jejichž počet však během posledních deseti let narůstal.
- V členění obcí kraje podle velikostních kategorií žilo nejvíce mladých do 29 let v obcích s 5 000–19 999 obyvateli.
- Od roku 2007 se ve Zlínském kraji zvedl index stáří o 23,9 procentního bodu (ze 107,2 % na 131,1 %). Ve vývoji indexu stáří v jednotlivých okresech Zlínského kraje zaznamenal největší nárůst okres Vsetín (o 24,2 p.b.; z 98,4 % na 122,6 %). V roce 2016 dosáhl index stáří nejvyšší hodnoty v obcích s počtem obyvatel 50 000 a více (144,8 %).
- Matky postupně odkládaly pořízení prvního dítěte. Během posledních deseti let vzrostl počet dětí narozených mimo manželství ženám do 29 let z 25,8 % na 41,8 %. Procentuální podíl matek do 19 let věku ve Zlínském kraji tvořil 1,2 % na počtu všech porodů v roce 2016 a byl výrazně nižší než poměr za celou Českou republiku (2,4 %).
- Ve všech krajích České republiky lze pozorovat postupné snižování umělých přerušení těhotenství (UPT). Ve Zlínském kraji během posledních 10 let významněji klesl počet UPT ve věkových skupinách 15 až 19 let a 30 až 39 let.
- U počtu zemřelých ve věku od 0 do 29 let došlo za posledních 10 let k významnému poklesu. Nejvíce zemřelých bylo v roce 2007. Převažovaly osoby v kategorii 25 až 29 let. Množství zemřelých v tomto věku za období 2007 až 2016 činilo 238 osob. Počet se od roku 2007 snížil do roku 2016 o 46,4 %. Z celkového množství zemřelých do 29 let v období 2007 až 2015 tvořili 70 % muži.
- Ženy se v roce 2016 nejvíce vdávaly ve věku 27 a 28 let, muži se ženili ve stáří 27 a 28 let. V posledních třech letech začal klesat počet rozvodů. Více než polovina z nich se udála v manželství s nezletilým dítětem.
- Přírůstek stěhování byl naposledy ve Zlínském kraji zaznamenán v roce 2007. Ve věkové kategorii 0 až 14 let se do Zlínského kraje za uplynulých 10 let přistěhovalo 8 094 mladých lidí a odešlo 8 513 (úbytek 419 osob). U skupiny 15 až 29 let přibýlo 15 022 lidí a vystěhovalo 15 645 (úbytek 632).
- Ve Zlínském kraji kulminoval počet cizinců ve věku 0 až 29 let za sledované období v roce 2008 (celkem 2 728 osob) a následně klesal až na 2 101 cizince v roce 2016. V kraji k 31. 10. 2016 žilo nejméně cizinců z celé České republiky (1,4 %).
- Podle projekce obyvatelstva Zlínského kraje do roku 2050 by mělo nadále docházet k postupnému poklesu počtu obyvatel. Rozdíl v celkovém úbytku osob by měl tvořit mezi lety 2020 a 2050 63,5 tis. jedinců a ve věkové kategorii 0 až 29 let by to mělo být až 43,3 tis. obyvatel.
- Počet dětí navštěvujících mateřské školy během deseti let vzrostl o 18,5 %. Podíl dětí umístěných ve školkách byl v kraji dlouhodobě vysoký a řadil se spolu s Olomouckým krajem na první dvě pozice mezi kraji. V porovnání věkové struktury dětí navštěvující mateřskou školku je vidět výrazný nástup podílu dětí ve věku do dvou let. Postupně se zvyšuje počet žáků v základních školách. Více jak 60 % z nich chodilo na 1. stupeň ZŠ. Počet žáků na středních školách naopak klesá. Největší pokles byl zaznamenán v nástavbovém studiu (o 74,2 %). Studenti na vysokých školách nejčastěji navštěvovali bakalářský studijní program, během sledovaného období se ovšem jejich počet snižoval. V navazujícím studijním programu naopak studentů přibýlo.
- Dlouhodobé snižování počtu obyvatel v juniorském věku se projevilo ve vývoji pracovní síly. Počet juniorů v objemu pracovní síly v roce 2016 dosáhl 48,3 tis. osob, což je nejnižší hodnota od roku 2001. Za stejné období se snížil také počet ekonomicky neaktivních juniorů, a to zhruba o 14 tis. osob.
- Ve srovnání s celkovou strukturou zaměstnaných kraje jsou v kategorii 20 až 29 let nižší podíly zaměstnaných v zemědělství a rybářství, stavebnictví, obchodě a v oblasti vzdělávání, naopak vyšší podíl byl zjištěn u ostatních činností. Podle hlavních tříd zaměstnání je u juniorů vyšší podíl pracovníků ve službách a prodeji a vyšší zastoupení úředníků než ve struktuře zaměstnaných bez ohledu na věk.

S rostoucím věkem se výrazně zvyšuje podíl zaměstnání, která vyžadují vyšší kvalifikaci, např. specialisté nebo techničtí a odborní pracovníci.

- Průměrné výdělků jsou výrazně nižší především u nejmladších zaměstnaných, tedy do 20 let. Proti průměru za zaměstnance celkem v podnikatelské sféře byla průměrná mzda nižší o 8,3 tis. Kč, ve skupině 20 až 29 let byl rozdíl 3,2 tis. Kč. V nepodnikatelské sféře je u juniorů ve věku 20 až 29 let rozdíl ještě vyšší, dosahuje téměř 5 tis. Kč. Také u mladých lidí ve věku 20-29 let se projevují rozdíly v hrubé měsíční mzdě u mužů a žen. V podnikatelské sféře byla průměrná mzda mužů vyšší během pěti let až o 3,8 tis. Kč (v roce 2015), v nepodnikatelské byl nejvyšší rozdíl 2,3 tis. Kč (v roce 2016).
- Zlepšení situace na trhu práce se projevilo také u juniorů a absolventů. Od roku 2015 převyšuje nabídka volných míst pro absolventy jejich počty v evidenci úřadů práce. Ve struktuře nezaměstnaných absolventů v kraji byly nejpočetnější osoby se středním odborným vzděláním (bez vyučení). Ve srovnání s celorepublikovými údaji se struktura příliš neodlišuje, pouze u absolventů s vysokoškolským vzděláním je podíl v kraji mírně vyšší.
- V roce 2015 bylo v nemocnicích ČR hospitalizováno celkem 88 287 pacientů s bydlištěm na území Zlínského kraje, z toho 26,6 % ve věku 0-29 let. Podle rozdělení věkových skupin největší podíl hospitalizovaných mladých lidí zaujímaly děti do 1 roku, z nich se v 83,8 % jednalo výhradně o hospitalizace narozených dětí. Ve věkové kategorii 1 až 9 let byly z hlediska struktury příčin nemoci nejčastějším důvodem k hospitalizaci nemoci dýchací soustavy. U 10-19letých byl nejčastějším důvodem k hospitalizaci způsoben poraněním, otravou a některými jinými následky vnějších příčin. U mladých lidí ve věku 20-29 let hlavním důvodem k hospitalizaci bylo těhotenství, porod a šestinedělí.
- V roce 2015 bylo v kraji registrováno 97 674 pacientů pro obor praktický lékař pro děti a dorost, z nich 28,1 % ve věku 5 – 9 let, dále pak 25,4 % ve věku 10 – 14 let. Jednu pětinu tvořili pacienti mezi 1 a 4 rokem a zároveň 15 letí a starší. Děti do 1 roku zaujímali nejnižší podíl (5,5 %). Na 1 samostatnou ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost 804 pacientů ve věku 0 – 19 let. Nejvíce pacientů na 1 ordinaci pro děti a dorost bylo v Hl. m. Praze (930).
- Při ročních prohlídkách dětí u dětského lékaře bývá zjišťována délka kojení dítěte. Z celkového počtu vyšetřených dětí v kraji v roce 2015 byly nejvíce kojeny děti 6 až 11 měsíců (podíl 25,1 %). Druhý nejvyšší podíl byl zjištěn u dětí ve stáří 3 – 5 měsíců (22,7 %), další pak děti kojené 12 měsíců a déle (21,2 %). Děti, které nebyly kojeny vůbec, tvořily 3,0 %. V porovnání mezi kraji vyplývá, že nejvíce dětí, kojených déle než 6 měsíců bylo evidováno ve Zlínském kraji (46,3 %). Podíl nekojených dětí se v roce 2015 pohyboval od 3,0 % ve Zlínském kraji po 7,0 % v Královéhradeckém kraji.
- V roce 2015 podstoupilo ultrazvukové vyšetření v prvním trimestru celkem 5 305 rodiček, v přepočtu na 1 000 rodiček to bylo 93,3 %, což bylo o 12,7 p.b. více než v celé ČR a zároveň nejvíce mezi kraji.
- V České republice bylo léčeno na sennou rýmu v průměru 1 444,2 pacientů na 10 tisíc 15 – 19letých juniorů. Nejvíce (2krát více, než průměr ČR) jich bylo zaznamenáno ve Zlínském kraji. Další rozšířenou alergií je astma. V České republice se na toto onemocnění léčilo v přepočtu na 10 tisíc obyvatel ve věku 15 – 19 let celkem 1 154,4 pacientů stejného věku. Nejvyšší počet těchto pacientů byl zaznamenán ve Zlínském kraji (1 855,6).
- Zdravotnická záchranná služba měla v roce 2016 v kraji 368 zaměstnanců. Absolvovala celkem 60 619 výjezdů, z toho 10 606 k úrazům, 1 355 k dopravním nehodám, 1 431 k akutnímu infarktu myokardu, 1 508 k cévním mozkovým příhodám a 362 k resuscitaci při zástavě oběhu. Z celkového počtu výjezdů připadlo 3 297 případů osobám mladších 18 let (5,4 %). V porovnání s ostatními kraji se jednalo o nejnižší hodnotu.
- V roce 2016 bylo ve Zlínském kraji 211 zařízení sociálních služeb. Patřily mezi ně azylové domy, domy na půl cesty, centra denních služeb, pracoviště rané péče, domovy pro osoby se zdravotním postižením, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociální poradny. Nejvyužívanějšími zařízeními dětmi a mládeží do 18 let byla nízkoprahová zařízení.
- Nejfrekventovaněji vyplácenými dávkami byly rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dítě. Ve Zlínském kraji v roce 2016 činil průměrný měsíční počet vyplacených dávek 22,8 tis. Průměrný počet mužů za měsíc, kterým byly v kraji vyplaceny dávky, činil 8,3 tis. U žen tento počet dosáhl 14,5 tis.
- V roce 2016 bylo v České republice v náhradní rodinné péči (NRP) 18,6 tis. dětí. Zlínský kraj figuroval mezi kraji s nejmenším umístěním dětí v NRP (3,4 %). Děti s nařízenou ústavní výchovou v roce 2016 v České republice bylo téměř 5,9 tis. I v tomto případě měl Zlínský kraj nízký podíl umístěných dětí v pobytových zařízeních (2,2 %).

- Při sčítání v roce 2011 bylo v kraji zjištěno téměř 11,6 tis. domácností juniorů. Jejich zastoupení na celkovém počtu domácností je nejnižší mezi kraji. Více než polovinu juniorských domácností tvoří jednotlivci, a to 52,5 %. V juniorských rodinných domácnostech převládají domácnosti se dvěma členy, v úplných rodinách je to 40,9 %, v neúplných rodinách je podíl vyšší, 51,6 %. Zatímco u úplných rodin jsou nejvíce zastoupeny ty bezdětné, u neúplných rodin to jsou domácnosti s jedním dítětem, tvoří tři čtvrtiny všech těchto domácností. V případech úplných rodin je to něco málo přes jednu třetinu.
- Děti a mládež navštěvující základní umělecké školy (ZUŠ) preferují především hudební kroužky, které u chlapců tvoří 76,0 % a u dívek 59,6 % zapsaných oborů. Dívky navštěvují ZUŠ výrazně častěji, než hoši. Narůstá zájem o navštěvování kroužků při školních družinách, školních klubech a středisek volného času.
- Využívání internetu osobami ve věku do 29 let se téměř blíží ke 100 % ve všech krajích. Zlínský kraj se v tomto případě s 98,4 % mladými zařadil na třetí pořadí. Tito lidé v kraji využívali v roce 2015 internetové bankovníctví nejvíce z celé republiky (63,2 %). Také trávili ze všech juniorů v republice nejvíce volného času sledováním televize (51,3 %).
- Tak jako v celé České republice, tak i ve Zlínském kraji má nejširší členskou základnu ve sportovních odvětvích fotbal. Kraj má, vzhledem ke své velikosti a hustotě zalidnění, velmi solidní členskou základnu (87 413 osob) v porovnání s jinými kraji v České republice. Avšak procentuálně má nejnižší zastoupení v počtu mládeže ve věku 0 – 18 let (23,5 %).
- V roce 2016 bylo v kraji 4 774 stíhaných, vyšetřovaných osob celkem, což byl čtvrtý nejnižší počet mezi kraji. Na této příčce se kraj drží trvale od roku 2014. U skutků spáchaných nezletilými ve věku 1 – 14 let byl trend lepší. Kraj povětšinou let obsadil první místo mezi kraji, to znamená, že ve Zlínském kraji bylo spácháno nejméně skutků nezletilými do 14 let.
- Demografický vývoj v kraji se projevuje i poklesem počtu voličů ve věku 18-29, v roce 2016 přestavovali 16,6 % z celkového počtu voličů v kraji. Zastoupení juniorů na kandidátních listinách při volbách do krajského zastupitelstva bylo nejvyšší v roce 2012, kdy tvořili 13,4 % z celkového počtu kandidátů, v roce 2016 to bylo již 9,5 %. V mezikrajském srovnání byl při posledních volbách do krajských zastupitelstev ve Zlínském kraji podíl kandidátů do 29 let šestý nejnižší, průměrný věk kandidátů třetí nejvyšší a zastupitelů šestý nejvyšší.
- Při volbách do obecních zastupitelstev v roce 2014 představovali junioři 11,4 % ze všech 13,8 tis. kandidátů v kraji. Ve srovnání s ostatními kraji je to pátý nejvyšší podíl. Největší zastoupení mladých kandidátů na kandidátních listinách je ve velkých městech a v nejmenších obcích, tedy do 199 obyvatel, kde je podíl mladých kandidátů 14,6 %. Ve městech nad 20 tis. obyvatel je to 15,1 %. Zcela rozdílná je však úspěšnost mladých kandidátů, právě v těchto městech je nejmenší. Jen 2 % kandidátů v juniorském věku se stalo členy zastupitelstev. Naopak nejvíce úspěšní jsou mladí kandidáti v nejmenších obcích, podíl je 43,3 %. S větší velikostní skupinou obce pak podíl zvolených mladých kandidátů klesá.

